

GRAU EN CRIMINOLOGIA I POLÍTIQUES PÚBLIQUES DE PREVENCIÓ

Assignatura:

Estratificació Social

22495

Curs acadèmic: 2013-2014

Trimestre: Tercer trimestre

Curs: Primer any

Crèdits ECTS: 6 Hores dedicació estudiant: 150

Llengua o llengües de docència: teoria i pràctiques català

Professor: Albert Sales i Campos

(albert.sales@upf.edu)

TUTORIES:

Dia: dimarts, divendres de 9 a 11

Despatx: 20.197 (Jaume I)

1. Descripció general de l'assignatura

La intenció de l'assignatura és introduir als estudiants al coneixement dels sistemes d'estratificació social a Catalunya i Espanya i promoure la reflexió pel que fa als mecanismes que mantenen o afebleixen els sistemes de jerarquització o diferenciació social.

Al llarg del curs, els estudiants haurien d'anar formant-se una idea respecte a les següents qüestions claus de l'estratificació social:

Quin és l'origen de l'estratificació i quins són els factors més importants per entendre les oportunitats de vida dels individus?

Fins a quin punt canvien les oportunitats vitals dels individus quan es tenen en compte l'origen migratori o el gènere?

Com es mesuren les desigualtats socials i quin són els nivells mínim de desigualtat que estem disposats a acceptar?

Fins a quin punt s'han democratitzat les oportunitats de vida a les nostres societats en els darrers anys?

Fins a quin punt diferents polítiques socials o institucions poden modificar l'estructura de classes o facilitar la mobilitat social?

Les qüestions plantejades al programa no tenen una resposta única i irrefutable. Ans al contrari, les interpretacions poden ser molt diferents i difícilment s'arriba a respostes absolutes. Per aquesta raó s'espera que els estudiants entrin a classe amb la predisposició de participar activament en el qüestionament de les teories i les evidències empíriques presentades. Per tal d'estimular el debat i facilitar l'estudi, s'ha elaborat un llistat de les lectures obligatòries dins de cadascuna de les sessions teòriques.

2. Competències de l'assignatura

2.1 Específiques

- 1) (E.14) Capacitat per reconèixer les múltiples facetes de les desigualtats a les nostres societats, especialment les de classe, ètnia i gènere.
- 2) (E.32) Reconèixer i aplicar els principals conceptes i perspectives sociològiques.
- 3) (E.11) Capacitat per expressar la magnitud i característiques dels fenòmens, amb indicadors a partir de dades originals (enquestes i censos)

2.2 Generals

- 4) (G.3) Ús d'eines informàtiques bàsiques per a la realització de treballs de recerca d'informació, elaboració d'informes i presentació de resultats
- 5) (G.4) Capacitat per utilitzar els recursos bibliogràfics i les TIC que ofereix la universitat.
- 6) (G.6) Capacitat per aplicar els coneixements teòrics a situacions i problemes reals.
- 7) (G.8) Capacitat per citar correctament bibliografia i altres fonts d'informació

3. Continguts

3.1 Teòrics

PART I: Introducció a l'estudi de l'estratificació social

Tema 1. Què entenem per estratificació social?

Contingut: introducció als conceptes propis de l'estratificació social: diferenciació social; desigualtat social; adscripció; assoliment; classe social; estructura ocupacional, d'autoritat i de la propietat; estatus; mobilitat.

PART II: Quins són els principals mecanismes de reproducció de les desigualtats?

Tema 2. Classes socials: anàlisi empíric de l'estructura de classes

Contingut: definir el concepte de classe social des de diferents paradigmes ideològics i metodològics.

Tema 3. Pobresa i exclusió social: la 'promesa de la mobilitat social'

Contingut: explicar les teories de la reproducció social de les desigualtats i l'existència de determinats règims de mobilitat social.

Tema 5. Exclusió social, criminalitat i comportaments 'atípics'

Contingut: a mida que les societats tendeixen a imposar més regulacions formals i informals s'obren les portes a noves formes de comportaments 'atípics' o conductes desviades de la normalitat. L'objectiu d'aquest tema és reflexionar sobre la definició de comportament atípic o la transgressió de normes i les normes socials majoritàriament acceptades.

Tema 4. Desigualtats de gènere

Contingut: reflexionar sobre la importància de la categoria de gènere per entendre el seu impacte en l'esfera educativa, laboral i familiar. Analitzar l'origen de la violència de gènere i la seva possible relació amb altres factors com ara l'exclusió social o la classe.

Tema 5: Desigualtats per origen migratori

Contingut: explorar els mecanismes d'estratificació per 'origen migratori' per tal d'entendre les desigualtats socials que genera.

Tema 6. Desigualtats per generacions i edats

Contingut: reflexionar sobre la importància de l'edat, del moment històric en el que es viu i de la generació de pertinença per entendre les diferències en les oportunitats d'accés als recursos. Es parlarà de la situació específica de la joventut i el seu accés als recursos disponibles en la societat.

PART III: Com podem alterar els mecanismes d'estratificació social?

Tema 8. Tres casos pràctics a debat: EUA, Japó i Alemanya.

Contingut: analitzar i confrontar idees respecte diferents models de societats del benestar de països industrialitzats per tal d'avaluar els sistemes de protecció davant els riscos socials i el seu compromís amb la igualtat d'oportunitats.

Tema 9. El capital humà com a mecanisme de mobilitat social

Contingut: explorar la importància de l'educació com a mecanisme de mobilitat ascendent en l'estructura de classes socials.

Tema 10. Estratificació social a un món globalitzat: els pobres de la terra

Contingut: reflexionar sobre les desigualtats socials a escala internacional i, en concret, sobre l'agreujament de les diferències entre països rics i pobres. Es parlarà de casos concrets de països que han aplicat bones polítiques de desenvolupament, especialment a l'est i sud-est asiàtic, i casos on continuen existint alts nivells de dependència econòmica amb els països rics.

3.2 Pràctiques

Durant les sessions pràctiques es portarà a terme un breu treball en el que es contrastarà alguna de les teories explicades a les sessions teòriques amb dades quantitatives. Després de la darrera pràctica s'haurà d'entregar aquest informe que serà avaluat amb un 40% de la nota final.

4. Metodologia

L'ensenyament es planteja a partir de la combinació de classes magistrals a l'aula amb tot el grup d'estudiants i classes dirigides en grups reduïts dins i fora de l'aula informàtica per guiar als estudiants durant la realització de treballs d'investigació aplicada (ús d'estadístiques oficials i comentari dels resultats). Per tal d'assolir amb èxit l'assignatura serà necessari que els estudiants facin treball autònom (fora de l'aula) durant tot el trimestre per cercar informació bibliogràfica addicional, redactar els exercicis pràctics i fer les lectures obligatòries que entraran a l'examen final. L'avaluació i comunicació alumne - professor es farà a través de moodle.

5. Avaluació i recuperació

La qualificació de l'examen de la convocatòria ordinària, al final del trimestre, constitueix el 60% de la nota final; el 40% restant s'aconseguirà a través de l'informe d'investigació realitzat durant els seminaris.

Podran concórrer al procés de recuperació tots els estudiants que havent lliurat el treball de recerca individual i havent-se presentat a l'examen final de l'assignatura, hagin obtingut la qualificació de suspens de l'assignatura corresponent en l'avaluació trimestral. El sistema de recuperació consistirà en un examen per a la globalitat de l'avaluació de l'assignatura.

6. Recursos didàctics

6.1. A internet

SocioSite: <http://www2.fmg.uva.nl/sociosite/>

Trinity University Stratification: <http://www.trinity.edu/mkearl/strat.html>

Multidisciplinary Program in Inequality & Social Policy of Harvard University:
<http://www.ksg.harvard.edu/inequality/>

Social Class & Stratification: <http://www.hewett.norfolk.sch.uk/curric/soc/class/class.htm>

Social Class and Poverty: <http://www.abacon.com/sociology/soclinks/sclass.html>

L'Arxiu Virtual dels Marxistes: <http://www.marxists.org/>

PovertyNet: <http://www.worldbank.org/poverty/spanish.htm>

THE RUSSELL SAGE FOUNDATION (The Social Dimensions of Inequality)
<http://www.russellsage.org/>

Selected Women & Gender Resources on the World Wide Web
<http://www.library.wisc.edu/libraries/WomensStudies/others.htm>

UNICEF: <http://www.unicef.org/spanish/>

Vegeu també les guies temàtiques de Ciències Polítiques i Socials: secció sociologia de la biblioteca (UPF): <http://www.upf.edu/bib/guies/guies.htm>

6.2. Bibliografía

- Cachón, L. (1989) *¿Movilidad social o trayectorias de clase? Elementos para una crítica de la sociología de la movilidad social*. Madrid: Centro de Investigaciones Sociológicas-Siglo XXI.
- Carabaña, J. i de Franco, A. (comp.) 1993. *Teorías contemporáneas de las clases sociales*. Madrid: Pablo Iglesias.
- Crompton, R. (1994) *Clase y estratificación*. Madrid: Tecnos.
- Echeverría, J. (1999) *La movilidad social en España*. Ediciones Istmo.
- Esping-Andersen G. (2000) *Fundamentos sociales de las economías postindustriales*. Barcelona, Ariel
- Fundación Argentaria (1995) “Las desigualdades en España analizadas desde una perspectiva multidimensional”, II Simposio sobre Igualdad y Distribución de la Renta y la Riqueza en España.
- Giddens, A. (1989) *La estructura de clases en las sociedades avanzadas*. Madrid, Alianza.
- Giner, S. (ed.) 1988. *La societat Catalana*. Barcelona: Institut d'Estadística de Catalunya.
- González, J. J. i Requena, M. (2006) *Tres décadas de cambio social en España*. Madrid: Alianza Editorial.
- Hartmut, Kaelble (1994) *Desigualdad y movilidad social en los siglos XIX y XX*. Madrid: Ministerio de Trabajo y Seguridad Social.
- Kerbo, H. R. (2003) *Estratificación social y desigualdad el conflicto de clases en perspectiva histórica y comparada*. Madrid: McGraw-Hill.
- Ossowski, S. (1972) *Estructura de clases y conciencia social*. Barcelona: Península.
- Tezanos, J.F. (ed.) 1999. *Tendencias en desigualdad y exclusión social*. Madrid: Editorial Sistema.
- Wright, E. O. (1994) *Clases*. Madrid: Siglo XXI.